

Μικρές Αθλιότητες

Ψήφισα πίσω από μια μπλε κουρτίνα σ' ένα νηπιαγωγείο της οδού Σίνα. Μετά την τελετουργία με τους φακέλους, τα ρολά σπαταλημένου χαρτιού, τη συμβολική εκτέλεση του εκλογικού χρέους, ύψωσα το βλέμμα στους τοίχους του σχολικού κτιρίου και ομολογώ ότι σάσισα, σπασμένες λυχνίες φωτός, σπασμένα παράθυρα, γκράφιτι λυσσασμένης αντιτέχνης. Σους τοίχους χαρτοκοπτική με μισοξεκολλημένα αηδονάκια, έτοιμα να πετάξουν από την υγρασία του σοβά σε κάποιον άλλον, ευγενέστερο ορίζοντα.

Θυμήθηκα τα δημόσια σχολεία της δεκαετίας του '70 και του '80, τα σχολεία όπου φοίτησα και με τα οποία νόμιζα ότι είχαμε οριστικά ξεμπερδέψει: αυλές φυλακής, παράθυρα που χάσκουν, το πράσινο χρώμα της πλάκας σαπουνιού που τυλίγει τα γραφεία διοίκησης μ' έναν αέρα αναπότρεπτης θλίψης.

Για χρόνια πίστευα ότι η εικόνα που είχα για το σχολείο αποτελούσε αντανάκλαση των σωφρονιστικών συστημάτων της εκπαίδευσης, των μουντών χρωμάτων που είχε η διδασκαλία στα παιδικά μου χρόνια. Διαπίστωσα ότι δεν ήταν έτσι: τα αθηναϊκά σχολεία, αντίθετα από τον περιβάλλοντα χώρο, που επιχειρεί να εξευρωπαϊστεί με δεντράκια και κιγκλιδώματα, παραμένουν σκοτεινοί χώροι μιας ανύπαρκτης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. [...]

Έξω φυσικά συνεχιζόταν η ζωή, ομαλή όπως την έχουμε συνηθίσει, με παγκάκια για τους δημότες, ισχνούς διακοσμητικούς θάμνους και αμέριμνο προεκλογικό κουβεντολόι. Ο ήλιος του Οκτωβρίου ομόρφαινε αυτές τις γειτονιές και έτσι η είσοδος στο χώρο των σχολείων αποκτούσε μια διάσταση τρομακτικής παραφωνίας: τα παιδιά βλέπουν κάθε μέρα μπροστά τους βαλσαμωμένα πουλιά, καλλιγραφημένες προσευχές και κουφώματα που χάσκουν. Η πρόοδος είναι εξαγγελία για όσους ψηφίζουν. Τα παιδιά έχουν καιρό μπροστά τους. Λόγω πειθαρχίας και ασκημένης υπομονής μπορούν να ζήσουν για καιρό σε περιβάλλον μικρών αθλιότητων.

Αμάντα Μιχαλοπούλου, Μικρές Αθλιότητες. Αλμπάνη Βασιλική (επιμ.). 2000. Ένας αιώνας χρονογράφημα 1899-1999. Αθήνα: Καστανιώτης. σελ. 364-5.

Δραστηριότητες

1. Να δικαιολογήσεις τον τίτλο του χρονογραφήματος «Μικρές αθλιότητες».

2. Ποια από τα χαρακτηριστικά του χρονογραφήματος (δες τον ορισμό) εντοπίζεις στο κείμενο της Αμάντας Μιχαλοπούλου;

Χρονογράφημα: Είδος έντεχνου πεζού λόγου με λογοτεχνική χροιά το οποίο δημοσιεύεται σε εφημερίδες και περιοδικά. Στόχος του να σχολιάσει την κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική επικαιρότητα. Χαρακτηριστικά του η συντομία, ο εύθυμος, χιουμοριστικός τόνος, αλλά και κάποτε, ο επικριτικός, δηκτικός, ειρωνικός ή και διδακτικός.

Ενδεικτικές απαντήσεις

1. Με τον όρο «μικρές αθλιότητες» η Αμάντα Μιχαλοπούλου αναφέρεται στα χαρακτηριστικά του φθαρμένου σχολικού περιβάλλοντος: «σπασμένες λυχνίες φωτός, σπασμένα παράθυρα, γκράφιτι λυσσασμένης αντιτέχνης. Σους τοίχους χαρτοκοπτική με μισοξεκολλημένα αηδονάκια, έτοιμα να πετάξουν από την υγρασία του σοβά». Και παρακάτω: «βαλσαμωμένα πουλιά, καλλιγραφημένες προσευχές και κουφώματα που χάσκουν».
2. Σχολιάζει την εικόνα που παρουσιάζουν τα σχολικά κτίρια (κοινωνικό –πολιτιστικό θέμα). Υπάρχει λογοτεχνική χροιά με πολλές μεταφορές, όπως π.χ: «μισοξεκολλημένα αηδονάκια, έτοιμα να πετάξουν από την υγρασία του σοβά», «παράθυρα που χάσκουν, το πράσινο χρώμα της πλάκας σαπουνιού που τυλίγει τα γραφεία διοίκησης μ' έναν αέρα αναπότρεπτης

θλίψης». Αλλά και χιούμορ, «τα αηδονάκια, έτοιμα να πετάξουν...» και ειρωνεία: «Η πρόοδος είναι εξαγγελία για όσους ψηφίζουν. Τα παιδιά έχουν καιρό μπροστά τους. Λόγω πειθαρχίας και ασκημένης υπομονής μπορούν να ζήσουν για καιρό σε περιβάλλον μικρών αθλητήτων».